

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 180
ОТ 27 ЮЛИ 2007 Г.**

**за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по
Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси", съфинансирана от
Европейския социален фонд, за финансовата рамка 2007 - 2013 г.
(Обн., ДВ, бр. 64 от 07.08.2007 - в сила от 01.01.2007 г.)**

**МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ
ПОСТАНОВИ:**

Чл. 1. Приема детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси", наречена по-нататък "Оперативната програма", съфинансирана от Европейския социален фонд.

Чл. 2. Разходите по Оперативната програма се считат за допустими, когато отговарят едновременно на следните условия:

1. да са законосъобразни;
2. да са извършени за дейности, определени и осъществени под отговорността на Управляващия орган, съгласно критериите за избор на операции, одобрени от комитета за наблюдение на Оперативната програма;
3. да са извършени срещу необходимите разходооправдателни документи - фактури или други документи с еквивалентна доказателствена стойност съгласно националното законодателство, за съхранението на които са спазени изискванията на чл. 13 от постановлението;
4. да са извършени въз основа на договор или заповед по смисъла на [чл. 3 от Постановление № 121 на Министерския съвет от 2007 г.](#);
5. да са действително извършени и платени през периода за допустимост на разходите по чл. 3 от постановлението;
6. да са извършени в съответствие с принципите за добро финансово управление, определени в чл. 27 и 28 от Регламент на Съвета (ЕО, Евроатом) № 1605/2002 г., изменен с Регламент на Съвета (ЕО, Евроатом) № 1995/2006 г.;
7. да са отразени в счетоводната и данъчната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система и да могат да бъдат проследени въз основа на ефективно функционираща одитна пътека;
8. изборът на изпълнител да е извършен в съответствие с действащото национално законодателство и по-специално със [Закона за обществените поръчки](#) и подзаконовите актове по прилагането му или с [Постановление № 55 на Министерския съвет от 2007 г.](#) за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на договорена безвъзмездна финансова помощ от Структурните фондове на Европейския съюз и от Програма ФАР на Европейския съюз.

Чл. 3. (1) Периодът за допустимост на разходите по Оперативната програма е указан в [чл. 3, ал. 1 и 2 от Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г.](#)

(2) По договори от Оперативната програма за допустими се считат разходите, действително извършени след датата на сключване на договора за финансиране до изтичане срока на валидност на договора.

(3) В случаите на конкретни бенефициенти по смисъла на [§ 1 от допълнителните разпоредби на Постановление № 121 на Министерския съвет от 2007 г.](#) за допустими се считат разходите, извършени след 1 януари 2007 г.

Чл. 4. (1) За финансиране по Оперативната програма са допустими всички преки разходи, свързани с изпълнението на дейностите по сключени договори, обобщени в следните групи:

1. разходи за трудови и други възнаграждения, стипендии и други доходи на физически лица за дейности, пряко свързани с изпълнението на договора за финансиране, включително осигурителните вноски, начислени за сметка на осигурителя върху договореното възнаграждение съгласно националното законодателство;

2. разходи за командировки (пътни, дневни и квартирни); стойността им се определя съгласно [Наредбата за командировките в страната](#) и [Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина](#);

3. разходи за услуги, извършвани от трети лица за дейности, пряко свързани с изпълнението на дейностите по договора за финансиране;

4. разходи за материали, консумативи и други материални активи, необходими за изпълнението на дейностите по договора за финансиране, с изключение на недопустимите разходи по чл. 10, ал. 1, т. 3;

5. други преки разходи, произтичащи от изискванията на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и свързани с изпълнението на допустимите дейности.

(2) Таксите за обслужване на банкови сметки са допустими само в случаите, когато по изискване на Управляващия орган/Междинното звено е задължително откриването на отделна банкова сметка специално за изпълнението на съответната операция. Изискването по отношение на откриване на банкова сметка се посочва изрично в Насоките за кандидатстване, като се определя видът банкова сметка и третирането на лихви, начислявани по тази сметка.

(3) Допустими за финансиране са следните разходи, при условие че са пряко свързани с финансираните операции или дейности и са необходими за тяхната подготовка и осъществяване:

1. разходи за застраховки;

2. разходи за юридически консултации и нотариални услуги;

3. разходи за технически и финансови експертизи;

4. разходи за одит на изпълнението на проекта; в случаите, когато размерът на безвъзмездната финансова помощ по сключените договори е на стойност над 200 хил. лв., с изключение на договорите с конкретни бенефициенти по смисъла на [§ 1, т. 6 от допълнителните разпоредби на Постановление № 121 на Министерския съвет от 2007 г.](#), извършването на одит на изпълнението на проекта е задължително, като разходите за одит не могат да надвишават 1 на сто от размера на безвъзмездната финансова помощ.

(4) За финансиране по Оперативната програма са допустими и разходите за трудови и други възнаграждения, стипендии и други доходи, изплатени от трети страни в полза на участниците в дадена дейност и сертифицирани на бенефициента.

(5) По договори за безвъзмездна финансова помощ, с изключение на договорите с конкретни бенефициенти по смисъла на [§ 1, т. 6 от допълнителните разпоредби на Постановление № 121 на Министерския съвет от 2007 г.](#), са допустими непреки разходи, деклариращи на базата на постоянна ставка в размер не повече от 20 на сто от преките допустими разходи за дейността. Непреките разходи, деклариращи на базата на постоянна ставка, не могат да превишават общата стойност на аналогичните непреки разходи на бенефициента за същия период от време по счетоводни данни, което се декларира от бенефициента и подлежи на последваща проверка.

(6) За целите на Оперативната програма разходите за организация и управление по смисъла на [чл. 4, ал. 8 от Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г.](#) са допустими, ако се основават на действителни разходи, които могат да бъдат отнесени към осъществяването на съответната дейност или на средните действителни разходи, които могат да бъдат отнесени към дейности от същия тип. Във всички случаи, с изключение на тези по ал. 5, разходите за организация и управление не следва да превишават 10 на сто от преките допустими разходи.

Чл. 5. (1) За действително платени се считат разходите, извършени от бенефициенти в парична форма, с изключение на разходите за амортизация на амортизируеми активи, и приносят в натура.

(2) Разходите за амортизация на амортизируеми активи по чл. 10, ал. 1, т. 3, които са пряко свързани с дейността, са допустими за финансиране по Оперативната програма при следните условия:

1. активите не са закупени дори частично с публична безвъзмездна помощ;

2. разходът за амортизация е начислен в съответствие с изискванията на националното законодателство и е признаваем до размера на годишните данъчни амортизационни норми по категории активи съгласно [Закона за корпоративното подоходно облагане](#);

3. разходите се отнасят само за периода на финансиране/ съфинансиране на съответната операция/ дейност.

(3) Приносът в натура е допустим за финансиране по Оперативната програма разход при следните условия:

1. посочен е изрично съгласно критериите за избор на операции, одобрени от комитета за наблюдение на Оперативната програма;
2. съфинансирането от Европейския социален фонд не надхвърля общия допустим разход, като от него се изключи стойността на такъв принос;
3. приносът в натура се отнася за дейности и разходи, допустими за съответната операция;
4. приносът в натура не се отнася до мерките за финансов инженеринг;
5. стойността на приноса в натура е определена от независим оценител или независим одитор;
6. стойността на приноса в натура е определена, като са взети предвид реалните пазарни цени на тези или на аналогичен вид стоки и/или услуги;
7. в случай на неплатен доброволен труд стойността му е определена, като са взети предвид продължителността по време и средната работна заплата или обичайната часова или дневна ставка за възнаграждение на равностойна работа за съответния отрасъл.

Чл. 6. Плащанията по сключени договори за безвъзмездна финансова помощ по Оперативната програма могат да бъдат във вид на авансови, междинни и окончателни плащания.

Чл. 7. Специфичните случаи на допустими за финансиране по Оперативната програма разходи са, както следва:

1. разходи във връзка с инструменти за финансов инженеринг - фондове за рисков капитал, гаранционни и заемни фондове, съгласно правилата на чл. 44 от Регламент на Съвета (ЕС) № 1083/2006 г. и при условията на раздел 8 "Инструменти на финансов инженеринг" (чл. 43 - 46) от глава II на Регламент на Комисията (ЕК) № 1828/2006 г.; указания за прилагането на инструментите за финансов инженеринг се изготвят от междинното звено, предвиждащо прилагането им, в съответствие с критериите за избор на операции, одобрени от комитета за наблюдение на Оперативната програма; указанията следва да бъдат утвърдени от Управляващия орган най-късно един месец преди стартиране на съответната операция, предвиждаща прилагане на инструменти за финансов инженеринг; плащанията по отношение на инструментите за финансов инженеринг се третират като "действително извършени разходи" в съответствие с чл. 78, параграф 6 от Регламент на Съвета (ЕС) № 1083/2006 г., при условие че разходите отговарят на условията на чл. 2 от постановлението;

2. разходите за лизинг са допустими при следните условия:

- а) лизинговите траншове са дължими и платени до изтичане на срока за изпълнение на договора за финансиране по Оперативната програма;
- б) лизингът е по-изгоден от наем на същата стока;
- в) разходът за лизинговите вноски, както и придобиването на актив посредством лизингов договор, се доказва с фактура или с еквивалентен първичен счетоводен документ;
- г) максималната допустима цена не надхвърля пазарната цена за закупуване на актива;
- д) други разходи, свързани с лизинговия договор - такси, цената на оскъпяване, лихви, застраховки и други, са недопустими за финансиране по Оперативната програма.

Чл. 8. (1) В съответствие с [чл. 11 от Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г.](#) могат да се финансират по допълващ начин дейности, дадени под конкретната приоритетна ос на Оперативната програма и съгласно одобрените от

комитета за наблюдение критерии за избор на операции, попадащи в обхвата на помощта от Европейския фонд за регионално развитие, при спазване на границата от 10 на сто от финансирането на Общността за всяка приоритетна ос.

(2) За Приоритетна ос "Социално включване и насърчаване на социалната икономика" на Оперативната програма процентът на финансиране по смисъла на ал. 1 е до 15 на сто.

Чл. 9. (1) За разходите по Приоритетна ос "Техническа помощ" са приложими и правилата за допустимост на разходите по [чл. 3, ал. 4 от Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г.](#)

(2) Допустими за финансиране по Приоритетна ос "Техническа помощ" от Оперативната програма са разходите, свързани с дейностите по: подготовка, координация, управление, планиране, мониторинг, оценка, информация и контрол, верифициране, плащане и отчетност на разходи, одит, включително за дейности по укрепване на административния капацитет за управление на фондовете, в съответствие с чл. 46 от Регламент на Съвета (ЕС) № 1083/2006 г.

(3) Разходите по [чл. 3, ал. 4 от Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г.](#) за възнаграждения на служители или лица по трудови, извънтрудови или служебни правоотношения, включително осигурителни вноски, определени над договореното възнаграждение, и надбавки съгласно националното законодателство, определени да управляват и изпълняват Оперативната програма, са допустими за финансиране по Приоритетна ос "Техническа помощ" от Оперативната програма в случаите, когато отговорностите и задълженията им попадат в обсега на дейностите по ал. 2 и са писмено определени в длъжностните характеристики или в договорите за възнаграждения.

(4) Разходите по [чл. 3, ал. 4 от Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г.](#) за възнаграждение на служители или лица, на които е възложено изпълнението на дейности по ал. 2, извън лицата по ал. 3, се определят на базата на пропорционално отработеното време, доказано по ред, определен от възложителя на дейностите.

(5) Разпоредбите на ал. 3 и 4 се отнасят и за разходи, извършени от конкретни бенефициенти по смисъла на [Постановление № 121 на Министерския съвет от 2007 г.](#), ако отговорностите и задълженията на държавните служители или други лица са пряко свързани с изпълнение на дейностите по конкретния проект.

Чл. 10. (1) За финансиране по Оперативната програма не са допустими следните разходи:

1. възстановим данък върху добавената стойност;
2. лихви по дългове;
3. закупуване на обзавеждане, оборудване, превозни средства, инфраструктура, земя и сгради с изключение на разходите по чл. 8;
4. глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;
5. разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и/или попълването на документите за кандидатстване;
6. разходи, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма;
7. разходи за закупуване на стоки втора употреба;
8. разходи по смисъла на [чл. 5, ал. 1 на Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г.](#)

(2) За финансиране на частите от операции по чл. 8 от постановлението ще се прилагат детайлните правила за допустимост на разходите по Оперативна програма "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика".

Чл. 11. (1) Преди определяне на окончателния размер на безвъзмездната финансова помощ по Оперативната програма, но не по-късно от момента на одобрение на последното искане за възстановяване на разходи, всички приходи, генерирани по дадената операция, се приспадат от сумата на допустимите разходи за тази операция.

(2) Правилото по ал. 1 не се прилага в случаите, когато е налице насрещно финансиране от страна на бенефициента и генерираните приходи са единствено в резултат на насрещното финансиране на бенефициента.

Чл. 12. Правилата за допустимост на разходите по схеми на държавна помощ се подчиняват на общностното и националното законодателство, третиращо държавната помощ, както и на [Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г.](#) за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007 - 2013 г.

Чл. 13. (1) В съответствие с разпоредбите на чл. 90 от Регламент на Съвета (ЕО) № 1083/2006 г. и без да се накърняват специалните условия на чл. 100, параграф 1 от същия регламент, с изключение на случаите за частично приключване съгласно изискванията на чл. 88, документите с доказателствена стойност се съхраняват за срок три години след закриване на Оперативната програма от Комисията.

(2) В случай че национален нормативен акт или нормативен акт на Общността предвижда по-дълъг срок за съхранение на документи, се прилагат съответните специфични разпоредби на националния нормативен акт или акта на Общността.

Допълнителна разпоредба

§ 1. По смисъла на постановлението:

1. **„Бенефициенти“** са бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ по смисъла на [§ 1, т. 3 от допълнителните разпоредби на Постановление № 121 на Министерския съвет от 2007 г.](#)

2. **„Конкретен бенефициент“** е конкретният бенефициент на безвъзмездна финансова помощ по смисъла на [§ 1, т. 6 от допълнителните разпоредби на Постановление № 121 на Министерския съвет от 2007 г.](#)

3. **„Операция“** е проект или група проекти, одобрени от управляващия орган на оперативната програма или под негова отговорност според критерии, одобрени от комитета за наблюдение и изпълнявани от един или повече бенефициенти по начин, позволяващ постигане на целите на приоритетните оси, към които се отнася. Навсякъде в правилата под този термин следва да се разбира проект или група проекти с бенефициент, с които последният кандидатства или които са одобрени за финансиране.

4. **„Финансиране по Оперативната програма“** е сумата от разходите за сметка на структурните фондове и националното съфинансиране, която изключва собствения принос на бенефициента по договора.

5. **„Преки разходи“** включва разходите, които са директно съотносими към дейностите по съответния проект и са извършени изцяло само за изпълнението на конкретния проект.

6. **„Непреки разходи“** по смисъла на чл. 11, т. 3б от Регламент на Европейския парламент и на Съвета (ЕС) № 1081/2006 г. са разходите, които са косвено съотносими към дейностите по съответния проект и участват с част от общата стойност на разхода, определена на постоянна ставка в случаите, когато не е възможно точното определяне на частта на разходите, съотносима към съответните дейности по проекта.

7. **„Разходи за организация и управление“** са разходите, свързани с възнагражденията на персонала по администриране на проекта - ръководител на проект, технически сътрудник, счетоводител и друг експертен или технически персонал, административните разходи за издръжка на офисите на проекта (режийни разходи, консумативи и материали, наем и други), с изключение на помещенията, предвидени за ползване от крайните потребители на дейностите по проекта, и всички други разходи, които не спомагат за изпълнението на целите на проекта и не влияят върху качеството на предоставяните услуги или дейности.

8. **„Фондове за рисков капитал и заемни фондове“** са финансови инструменти, по които могат да се инвестират средства, създадени, за да се осигурят инвестиционна възможност или други форми на рисков капитал, включително заеми.

9. **“Гаранционни фондове”** са фондове, осигуряващи гаранции за рискови капитали срещу загуби при тяхното инвестиране. Тези фондове могат да бъдат:

- а) публично финансирани взаимни фондове;
- б) публично подкрепени взаимни фондове;
- в) фондове, управлявани по стопански начин с партньори от частния сектор;
- г) фондове с участието на малки и средни предприятия.

Участието на Структурните фондове в гаранционни фондове може да бъде придружено с частични гаранции, предоставени от други финансови инструменти на Общността.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 2. Постановлението се приема на основание на [Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз](#), чл. 56, параграф 4 от Регламент на Съвета (ЕС) № 1083/2006 г. и [§ 4 от Постановление № 62 на Министерския съвет от 2007 г.](#) за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007 - 2013 г.

§ 3. Изпълнението на постановлението се възлага на министъра на труда и социалната политика.

§ 4. Указания за прилагането на детайлизираните правила за допустимост на разходите за всеки конкретен случай се посочват в насоките за кандидатстване по съответната операция от Оперативната програма, без да противоречат на общностното и националното законодателство.

§ 5. Постановлението влиза в сила от 1 януари 2007 г.